

Βρυξέλλες, 30 Ιανουαρίου 2026
(OR. fr)

5724/26

MAMA 20
MA 2
MED 8

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Αντιπροσωπίες
Θέμα:	Θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης εν όψει της 15ης συνόδου του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Μαρόκου (29 Ιανουαρίου 2026, Βρυξέλλες)

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης εν όψει της 15ης συνόδου του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Μαρόκου.

ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΕΕ–ΜΑΡΟΚΟΥ

(ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ, 29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2026)

Δήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: ΕΕ) εκφράζει ικανοποίηση για τη διεξαγωγή της 15ης συνόδου του Συμβουλίου Σύνδεσης, η οποία σηματοδοτεί την 30ή επέτειο από την υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης μεταξύ της ΕΕ και του Βασιλείου του Μαρόκου (στο εξής: Μαρόκο). Η σύνοδος αυτή αποτελεί ευκαιρία για να επιβεβαιωθεί εκ νέου η κοινή επιθυμία για επανεκκίνηση και εμβάθυνση της εταιρικής σχέσης με πιο φιλόδοξο τρόπο, βάσει της συμφωνίας σύνδεσης.
2. Το Μαρόκο αποτελεί υψίστης σημασίας καίριο και στρατηγικό εταίρο της ΕΕ στη Νότια Γειτονία της, με τον οποίο η ΕΕ διατηρεί πλούσια, πολυδιάστατη και προνομιακή σχέση. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 17ης Οκτωβρίου 2024, η ΕΕ επαναβεβαιώνει την υψηλή αξία που αποδίδει στη στρατηγική εταιρική σχέση της με το Μαρόκο και την ανάγκη να διατηρηθούν και να συνεχιστούν οι στενές σχέσεις με το Μαρόκο σε όλους τους τομείς της εταιρικής σχέσης. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ προτίθεται να ενισχύσει τη συνεργασία αυτή εγκρίνοντας τις προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης, ή ισοδύναμο κείμενο, ως έγγραφο-πλαίσιο της εταιρικής σχέσης ΕΕ–Μαρόκου. Η ΕΕ επιθυμεί επίσης να εντατικοποιήσει τη διενέργεια τακτικού και διαρθρωμένου διαλόγου με το Μαρόκο, μεταξύ άλλων για περιφερειακά και διεθνή θέματα, αξιοποιώντας στο έπακρο τα όργανα της εταιρικής σχέσης, ιδίως το Συμβούλιο Σύνδεσης, την Επιτροπή Σύνδεσης και τις υποεπιτροπές.
3. Η ΕΕ σημειώνει ότι η εταιρική σχέση ΕΕ–Μαρόκου αποτελεί κρίσιμο πλαίσιο για την από κοινού αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, παραμένει σημαντικό να επαναβεβαιώσουν η ΕΕ και το Μαρόκο την κοινή προσήλωσή τους σε μια διεθνή τάξη βασισμένη σε κανόνες, στην αποτελεσματική πολυμέρεια, στον ρόλο των Ηνωμένων Εθνών και του Χάρτη τους, καθώς και στον σεβασμό του διεθνούς δικαίου, εμβαθύνοντας παράλληλα τη συνεργασία τους σε διεθνή και περιφερειακά φόρουμ, ιδίως στην ευρωμεσογειακή περιοχή, και με τους εταίρους τους από τις αφρικανικές χώρες.
4. Όσον αφορά την κατάσταση στη Μέση Ανατολή, η ΕΕ υπενθυμίζει τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2025 στο σύνολό τους και εκφράζει ικανοποίηση για την έγκριση της απόφασης 2803 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τη σύσταση του Συμβουλίου Ειρήνης και μιας προσωρινής διεθνούς δύναμης σταθεροποίησης, όπως προβλέπεται στο ολοκληρωμένο σχέδιο για τον τερματισμό της σύγκρουσης στη Γάζα. Η ΕΕ καλεί όλα τα μέρη να θέσουν σε εφαρμογή την απόφαση αυτή στο σύνολό της και με σεβασμό στις συναφείς διεθνείς πολιτικές και νομικές αρχές. Η ΕΕ επαναλαμβάνει ότι είναι ανάγκη να σταθεροποιηθεί η κατάσταση όσον αφορά την ασφάλεια στη Γάζα, κυρίως με τη διασφάλιση του οριστικού αφοπλισμού της Χαμάς και άλλων μη κρατικών ένοπλων ομάδων. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την Παλαιστινιακή Αρχή και το εν εξελίξει μεταρρυθμιστικό της πρόγραμμα, ιδίως μέσω της Ομάδας Δωρητών για την Παλαιστίνη, ενόψει της επιστροφής της στη Γάζα. Η ΕΕ υπενθυμίζει τη δήλωση της Νέας Υόρκης και επιβεβαιώνει εκ νέου την ισχυρή της προσήλωση στο διεθνές δίκαιο και σε μια συνολική, δίκαιη και διαρκή ειρήνη με βάση τη λύση των δύο κρατών, σύμφωνα με τις

σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, με βάση την οποία δύο δημοκρατικά κράτη, το Ισραήλ και η Παλαιστίνη, θα συνυπάρχουν ειρηνικά εντός ασφαλών και αναγνωρισμένων συνόρων. Η ΕΕ σημειώνει τη σύγκλιση απόψεων με το Μαρόκο, ιδίως υπέρ της λύσης των δύο κρατών, και χαιρετίζει τη διοργάνωση από το Μαρόκο της πέμπτης συνόδου της Παγκόσμιας Συμμαχίας για την εφαρμογή της λύσης των δύο κρατών, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Ραμπάτ τον Μάιο του 2025, σε συνεργασία με τις Κάτω Χώρες. Η ΕΕ καταδικάζει απερίφραστα την αλματώδη αύξηση των βιαιοτήτων των εποίκων κατά Παλαιστίνιων αμάχων, συμπεριλαμβανομένων των βιαιοπραγιών εις βάρος των χριστιανικών κοινοτήτων, καθώς και τις πολιτικές και τις απειλές αναγκαστικού εκτοπισμού και προσάρτησης στη Δυτική Όχθη, περιλαμβανομένης της Ανατολικής Ιερουσαλήμ. Η ΕΕ καταδικάζει εξίσου σθεναρά τη συνέχιση των τρομοκρατικών επιθέσεων κατά του Ισραήλ. Η ΕΕ δίνει έμφαση στην ανάγκη για ταχεία, ασφαλή και απρόσκοπτη παράδοση και συνεχή διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας σε ευρεία κλίμακα σε ολόκληρη τη ζώνη της Γάζας, μεταξύ άλλων μέσω του θαλάσσιου διαδρόμου της Κύπρου συμπληρωματικά προς τις χερσαίες οδούς, σύμφωνα με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, και τονίζει εξίσου την ανάγκη ο ΟΗΕ, οι οργανισμοί του, καθώς και οι ανθρωπιστικές οργανώσεις να είναι σε θέση να εργάζονται ανεξάρτητα και αμερόληπτα.

5. Σχεδόν τέσσερα έτη μετά την έναρξη του ολομέτωπου, παράνομου, απρόκλητου και αδικαιολόγητου επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, ο οποίος συνιστά σοβαρή παραβίαση του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων και των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, υπονομεύει την παγκόσμια ασφάλεια και σταθερότητα και προκαλεί ανείπωτα δεινά στον λαό της Ουκρανίας, η ΕΕ επιβεβαιώνει εκ νέου τη συνεχή και αταλάντευτη υποστήριξή της στην ανεξαρτησία, την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της. Η ΕΕ καλεί το Μαρόκο να στηρίξει την Ουκρανία με σκοπό την επίτευξη συνολικής, δίκαιης και διαρκούς ειρήνης στην Ουκρανία, με βάση τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου.
6. Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να καταστήσει την εταιρική σχέση ΕΕ–Μαρόκου παράγοντα περιφερειακής σταθερότητας και ευημερίας για τους δύο εταίρους. Η ΕΕ υπογραμμίζει τις δυνατότητες που προσφέρει η περιφερειακή συνεργασία για την προώθηση της ανάπτυξης και της ευημερίας στο Μαγκρέμπ, σύμφωνα με τους στόχους του Συμφώνου για τη Μεσόγειο. Εν προκειμένω, η ΕΕ θεωρεί ότι η διευθέτηση των διαφορών και των εντάσεων στην περιοχή του Μαγκρέμπ θα μπορούσε να αποτελέσει αποφασιστικό παράγοντα για την ενίσχυση αυτής της δυναμικής και τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που ευνοεί την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων.
7. Η ΕΕ επαναλαμβάνει την προσήλωσή της στη διευθέτηση της διαφοράς στη Δυτική Σαχάρα και χαιρετίζει την έκδοση της απόφασης 2797 (2025) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, με την οποία προσφέρεται πλήρης στήριξη στις προσπάθειες του γενικού γραμματέα και του προσωπικού απεσταλμένου του να διευκολύνουν και να διεξαγάγουν τις διαπραγματεύσεις βάσει του σχεδίου αυτονομίας που έχει προτείνει το Μαρόκο, με σκοπό την επίτευξη δίκαιης, βιώσιμης και αμοιβαία αποδεκτής διευθέτησης της διαφοράς, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η ΕΕ θα δεχτεί με ικανοποίηση κάθε ενδεχόμενη εποικοδομητική πρόταση την οποία καταθέτουν τα μέρη ανταποκρινόμενα στο σχέδιο αυτονομίας και με την οποία ζητείται από τα μέρη να συμμετάσχουν, χωρίς προκαταρκτικούς όρους και με βάση το σχέδιο αυτονομίας που έχει προτείνει το Μαρόκο, σε συζητήσεις με σκοπό την επίτευξη μιας οριστικής και αμοιβαία αποδεκτής πολιτικής λύσης που θα διασφαλίζει την αυτοδιάθεση του λαού της Δυτικής Σαχάρας. Η ΕΕ θεωρεί ότι η πραγματική αυτονομία θα μπορούσε να είναι μια από τις πλέον εφικτές λύσεις και ενθαρρύνει τα μέρη να

ανταλλάξουν ιδέες με σκοπό τη στήριξη μιας αμοιβαία αποδεκτής οριστικής πολιτικής λύσης. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ επικροτεί τη βούληση του Μαρόκου να συνεργαστεί καλόπιστα με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη προκειμένου να αποσαφηνιστούν οι λεπτομερείς ρυθμίσεις αυτού του σχεδίου αυτονομίας και να αναλυθεί η μορφή που θα μπορούσε να λάβει η αυτονομία στο πλαίσιο της κυριαρχίας του Μαρόκου. Η ΕΕ είναι έτοιμη να προσφέρει βοήθεια για τη διευκόλυνση των διαβουλεύσεων μεταξύ των μερών στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών και να στηρίζει τις προσπάθειες του προσωπικού απεσταλμένου του γενικού γραμματέα.

8. Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για την έγκριση, στις 20 Νοεμβρίου 2025, της νέας προσέγγισης της ΕΕ για το Σαχέλ, η οποία επιβεβαιώνει ότι η απεμπλοκή δεν αποτελεί επιλογή, προτείνει μια ευέλικτη προσέγγιση προσαρμοσμένη στην κάθε χώρα, βασίζεται σε ένα μακροπρόθεσμο όραμα θεμελιωμένο στα αμοιβαία συμφέροντα που έχουν προσδιοριστεί μέσω ανάλυσης και διαλόγου και αποσκοπεί στην ευέλικτη χρήση της εργαλειοθήκης της ΕΕ με γνώμονα την τοπική πραγματικότητα. Εν προκειμένω, η ΕΕ είναι πρόθυμη να διερευνήσει και να αναπτύξει συνέργειες με τους εταίρους της στην περιοχή, όπως το Μαρόκο, συμβάλλοντας στην εφαρμογή αυτής της νέας προσέγγισης στο Σαχέλ.
9. Η ΕΕ χαιρετίζει το Σύμφωνο για τη Μεσόγειο που εγκρίθηκε στη Βαρκελώνη στις 28 Νοεμβρίου 2025, το οποίο αντικατοπτρίζει τη στρατηγική φιλοδοξία για επαναπροσδιορισμό των σχέσεων μεταξύ της ΕΕ και των οικείων εταίρων της Νότιας Μεσογείου. Με τη στήριξη που παρέχει στην κοινή περιοχή της Μεσογείου, το σύμφωνο αποσκοπεί στη δημιουργία νέων ευκαιριών συνεργασίας μεταξύ των εταίρων της Μεσογείου, στην αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων και στην από κοινού μετάβαση προς μια εταιρική σχέση που θα βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και τον αμοιβαίο σεβασμό, την επιμερισμένη ευθύνη και τη συλλογική ανάπτυξη. Η ΕΕ επιθυμεί την εμβάθυνση της συνεργασίας με το Μαρόκο, σε πνεύμα εταιρικής σχέσης που θα βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και την επιμερισμένη ευθύνη, μέσω συγκεκριμένων πρωτοβουλιών και δράσεων προτεραιότητας στους τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος, προκειμένου να επιτευχθούν απτά αποτελέσματα για τους πολίτες κάθε ηλικίας, τις επιχειρήσεις και τους επιχειρηματίες.
10. Η ΕΕ εκτιμά τον εποικοδομητικό ρόλο του Μαρόκου στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών περιφερειακής συνεργασίας, ιδίως στο πλαίσιο περιφερειακών πλατφορμών, όπως η Ένωση για τη Μεσόγειο και το ίδρυμα Anna Lindh, στις οποίες συμμετέχουν ενεργά αμφότερα τα συμβαλλόμενα μέρη.
11. Το Μαρόκο παραμένει ένας από τους βασικούς εταίρους και ένας από τους σημαντικότερους αποδέκτες ευρωπαϊκής χρηματοδότησης στην περιοχή της Βόρειας και Μέσης Αφρικής. Η συνεργασία της ΕΕ με το Μαρόκο καλύπτει ποικίλους τομείς που ευνοούν τη βιώσιμη και συμπεριληπτική κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, καθώς και ένα φιλικό προς τις επενδύσεις επιχειρηματικό κλίμα, τη δίκαιη πράσινη μετάβαση και τη δίκαιη ψηφιακή μετάβαση και τη στήριξη της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.

Δημοκρατία, χρηστή διακυβέρνηση και ανθρώπινα δικαιώματα

12. Η ΕΕ υπογραμμίζει τον κεντρικό ρόλο των ιδρυτικών και κατευθυντήριων αρχών της εταιρικής σχέσης ΕΕ–Μαρόκου και επαναβεβαιώνει τη βούλησή της να ενισχύσει τον διάλογο και τη συνεργασία στους εξής τομείς: τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τη χρηστή διακυβέρνηση, τη δικαιοσύνη, τη λογοδοσία και τη διαφάνεια των θεσμικών οργάνων, καθώς και την προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, ιδίως της ελευθερίας του συνέρχεσθαι, της ελευθερίας της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας του Τύπου, της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, των δικαιωμάτων των γυναικών, των παιδιών και των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ, της ισότητας των φύλων

και της καταπολέμησης της ρητορικής μίσους, της μισαλλαδοξίας, του στιγματισμού και των διακρίσεων. Η ΕΕ υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή.

13. Η ΕΕ επιβεβαιώνει εκ νέου την πεποίθησή της ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες, ιδίως η ελευθερία της έκφρασης, η ελευθερία του συνέρχεσθαι και η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, καθώς και η διατήρηση ενός ανοικτού χώρου της κοινωνίας των πολιτών που καθιστά δυνατή τη δράση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των δημοσιογράφων και όλων των παραγόντων του δημόσιου βίου, αποτελούν ουσιώδη προστιθέμενη αξία για το Μαρόκο και το σύνολο του πληθυσμού του. Η ΕΕ επιθυμεί να προσεγγίσει τις πολλαπλές πτυχές αυτής της εταιρικής σχέσης μέσω της ενίσχυσης των σχέσεων με τις μαροκινές αρχές, αλλά και μέσω συνεχούς διαλόγου με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ιδίως στον τομέα του εθελοντισμού, και τους κοινωνικούς εταίρους. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει το Μαρόκο για την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων σε αυτούς τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προωθούν τα δικαιώματα των γυναικών.
14. Εν προκειμένω, η ΕΕ αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη διατήρηση τακτικού και διεξοδικού διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως στο πλαίσιο της αρμόδιας υποεπιτροπής, η οποία αποτελεί βασικό φόρουμ ανταλλαγής απόψεων, παρακολούθησης και ενίσχυσης της συνεργασίας.
15. Η ΕΕ επαναλαμβάνει τη σταθερή και κατηγορηματική εναντίωσή της στη θανατική ποινή σε όλες τις περιστάσεις και περιπτώσεις. Η ΕΕ χαιρετίζει την απόφαση του Μαρόκου να ψηφίσει, για πρώτη φορά, τον Δεκέμβριο του 2024, υπέρ του ψηφίσματος της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την αναστολή της εφαρμογής της θανατικής ποινής και, τον Οκτώβριο του 2025, υπέρ του ψηφίσματος της 60ής συνόδου του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με το ζήτημα της θανατικής ποινής. Η ΕΕ επικροτεί τη θέση του Μαρόκου, η οποία συνάδει με την έμπρακτη τήρηση εκ μέρους του, από το 1993, της αναστολής των εκτελέσεων καταδικασθέντων σε θανατική ποινή και το ενθαρρύνει να κινηθεί προς την κατάργηση της θανατικής ποινής, επισημοποιώντας την αναστολή των εκτελέσεων και μειώνοντας τον αριθμό των αδικημάτων που την επισύρουν.
16. Η ΕΕ επιδοκιμάζει τον ενεργό ρόλο που το Μαρόκο ανέλαβε στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, μέσω της συμμετοχής του για τρίτη φορά στις εργασίες του ως μέλους του Συμβουλίου για την περίοδο 2023-2025. Το 2024 ο μόνιμος αντιπρόσωπος του Βασιλείου του Μαρόκου στον οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών στη Γενεύη άσκησε χρέη προέδρου, γεγονός που καταδεικνύει τη δέσμευση του Μαρόκου υπέρ του πολυμερούς διαλόγου και της προαγωγής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη διεθνή σκηνή. Η ΕΕ ενθαρρύνει το Μαρόκο να διατηρήσει τη δέσμευση αυτή συνεχίζοντας παράλληλα να καταβάλλει προσπάθειες σε εθνικό επίπεδο για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Βιώσιμη και συμπεριληπτική κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη

17. Η συμφωνία σύνδεσης¹, σε συνδυασμό με τις φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στο Μαρόκο, επέτρεψε την ταχεία ανάπτυξη του εμπορίου μεταξύ των μερών

---

¹ Ευρωμεσογειακή συμφωνία σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου

και έδωσε τη δυνατότητα στο Μαρόκο να επιτύχει οικονομική ολοκλήρωση και να διαφοροποιήσει τις εξαγωγές του προς την ΕΕ. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να συνεχιστεί η ενίσχυση των εμπορικών και επενδυτικών σχέσεων και να διατηρηθεί ανοικτό το εμπόριο μεταξύ των δύο μερών, καθώς και ο σεβασμός και η στήριξη του πολυμερούς εμπορικού πλαισίου, ιδίως στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

18. Η ΕΕ επαναβεβαιώνει την πεποίθησή της ότι η οικονομική και εμπορική διάσταση της σχέσης με το Μαρόκο πρέπει να υποστηριχτεί και να ενισχυθεί περαιτέρω, σύμφωνα με μια προσέγγιση αμοιβαία επωφελή και συνεπή με τις αντίστοιχες προτεραιότητες των δύο μερών. Η ΕΕ τονίζει την ανάγκη να διατηρηθεί τακτικός και διεξοδικός διάλογος όσον αφορά τα οικονομικά, εμπορικά και επενδυτικά θέματα, ιδίως εντός του θεσμικού πλαισίου που έχει θεσπιστεί με τη συμφωνία σύνδεσης, προκειμένου να διευκολυνθούν οι απρόσκοπτες εμπορικές συναλλαγές προϊόντων και υπηρεσιών, να εντοπιστούν όσο το δυνατόν νωρίτερα οι δυσκολίες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το διμερές εμπόριο και να αντιμετωπιστούν με ρεαλιστικό τρόπο.
19. Προκειμένου να προαχθεί η κοινή ευημερία, η ΕΕ επιθυμεί να επαναλάβει ότι είναι πρόθυμη να συμμετάσχει σε διεξοδική συζήτηση σχετικά με τον ευρύτερο εκσυγχρονισμό των εμπορικών μας σχέσεων στο πλαίσιο της ανάπτυξης της στρατηγικής εταιρικής σχέσης με το Μαρόκο. Ο εκσυγχρονισμός αυτός θα μπορούσε να επιτευχθεί με ευέλικτο και στοχευμένο τρόπο, με βάση μια αμοιβαία επωφελή προσέγγιση, μεταξύ άλλων μέσω της θέσπισης μέτρων για τη διευκόλυνση των στρατηγικών επενδύσεων. Η ΕΕ είναι επίσης ανοικτή σε προτάσεις του Μαρόκου σχετικά με την από κοινού διερεύνηση πιθανών στοιχείων εκσυγχρονισμού. Η δυναμική αυτή είναι εξίσου εμφανής στο πλαίσιο της κοινής διοργάνωσης του Παγκοσμίου Κυπέλλου του 2030 από το Μαρόκο, την Ισπανία και την Πορτογαλία.
20. Παράλληλα, η ΕΕ υπογραμμίζει ότι ενδιαφέρεται να συνεργαστεί με το Μαρόκο σε βασικούς τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος με δυνατότητες για επενδύσεις και για εμπόριο, προκειμένου να συμβάλει στην οικονομική ολοκλήρωση και τη βιώσιμη ανάπτυξη του Μαρόκου. Στο πλαίσιο αυτό, και αξιοποιώντας την εμπειρογνώσια της, η ΕΕ επαναβεβαιώνει την αποφασιστικότητά της να στηρίζει τις προσπάθειες του Μαρόκου για την ανάπτυξη στρατηγικών υποδομών, ιδίως στους τομείς των μεταφορών, της ενεργειακής μετάβασης και της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων, σε συνεργασία με τον ευρωπαϊκό ιδιωτικό τομέα και στο πλαίσιο του επενδυτικού ταμείου Mohammed VI. Η ΕΕ χαιρετίζει την πρόοδο του Μαρόκου όσον αφορά τη βελτίωση του επιχειρηματικού και επενδυτικού κλίματος και ενθαρρύνει το Μαρόκο να συνεχίσει να επιδεικνύει αυτή τη θετική δυναμική, ιδίως μέσω διαφανών διαδικασιών και διοικητικής απλούστευσης.
21. Στο κοινωνικοοικονομικό μέτωπο, εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές προκλήσεις, κυρίως στον τομέα της απασχόλησης, ιδίως των γυναικών και των νέων, καθώς και όσον αφορά τη μείωση των εδαφικών και κοινωνικών ανισοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και του Μαρόκου θα πρέπει, κατά προτεραιότητα, να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα και την οικονομική διαφοροποίηση των δύο εταίρων, προκειμένου να τις καταστήσει πιο συμπεριληπτικές, ανθεκτικές και βιώσιμες. Η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για την ποιότητα της εταιρικής σχέσης όσον αφορά την ένταξη των νέων, την απασχόληση, την επιχειρηματικότητα, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την κατάρτιση, και θα συνεχίσει να στηρίζει τις ευκαιρίες που προσφέρονται στους νέους, καθώς και την κοινωνικοοικονομική τους ένταξη. Η ΕΕ θα τηρήσει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την κινητοποίηση της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης, της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της έρευνας και καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού που να είναι προσαρμοσμένο στην αγορά εργασίας του Μαρόκου και να ανταποκρίνεται στους στόχους της εταιρικής σχέσης προσέλκυσης ταλέντων.

22. Στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, το Μαρόκο συνέχισε να καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας των κοινωνικών υπηρεσιών και της πρόσβασης σε αυτές καθώς και για την ανάπτυξη μηχανισμών προστασίας. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις κοινωνικές μεταρρυθμίσεις του Μαρόκου με στόχο την κοινωνική ένταξη και την πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες για όλους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και ζουν σε μειονεκτούσες περιοχές.
23. Αναγνωρίζοντας ότι η υγεία του πληθυσμού αποτελεί βασικό καθοριστικό παράγοντα για την παραγωγικότητα, την οικονομική ανταγωνιστικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη, η ΕΕ υπογραμμίζει ότι οι επενδύσεις στην υγεία αποτελούν βασικό μοχλό για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και τη μακροπρόθεσμη ευημερία. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να ενισχυθούν τα συστήματα υγείας ώστε να καταστούν αποτελεσματικά, ανθεκτικά και οικονομικά βιώσιμα, δίνοντας έμφαση στην ικανότητα πρόληψης, εντοπισμού και αντιμετώπισης μεταδοτικών νόσων, καθώς και στην προώθηση της υγείας και της ποιοτικής πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, προκειμένου να μειωθούν το κόστος των νόσων που μπορούν να προληφθούν και οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις τους. Η ΕΕ στηρίζει τις προσπάθειες του Μαρόκου να εξασφαλίσει καθολική, ισότιμη και οικονομικά προσιτή πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, συμβάλλοντας έτσι στην κοινωνική συμπερίληψη, στη μείωση των ανισοτήτων και στη βελτίωση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας.
24. Η ΕΕ χαιρετίζει την καλή τελωνειακή συνεργασία που έχει καθιερωθεί εδώ και χρόνια με το Μαρόκο. Η ΕΕ επικροτεί τη βούληση του Μαρόκου να επικυρώσει στο εγγύς μέλλον την αναθεωρημένη πανευρωμεσογειακή σύμβαση, η οποία αποτελεί σύμβολο της πλέον βαθιάς ενσωμάτωσης του Βασιλείου στην πανευρωμεσογειακή περιοχή.
25. Στον γεωργικό τομέα, η ΕΕ είναι έτοιμη να εμβαθύνει τη διμερή σχέση και να εισέλθει εκ νέου σε διάλογο για θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Μια ενισχυμένη συνεργασία στον τομέα των πρώτων υλών, ιδίως των λιπασμάτων, θα ενισχύσει την αξιοπιστία του εφοδιασμού, θα προωθήσει την ανάπτυξη βιώσιμων και ανθεκτικών αξιακών αλυσίδων, θα μειώσει την εξάρτηση από τις παγκόσμιες αγορές και θα προαγάγει μια πιο φιλική προς το περιβάλλον γεωργία εντός της Ένωσης, ενώ παράλληλα θα στηρίζει τους στόχους του Μαρόκου στους τομείς της πράσινης μετάβασης και των εξαγωγών. Επιπλέον, η ΕΕ θεωρεί ότι η συνεργασία αυτή μπορεί να ευνοήσει τη μετάβαση προς μια πιο βιώσιμη και πιο φιλική προς το περιβάλλον γεωργική παραγωγή, σύμφωνα με τους στόχους της πράσινης μετάβασης και την αύξηση των εξαγωγών τόσο της ΕΕ όσο και του Μαρόκου.
26. Αναγνωρίζοντας τις τρέχουσες και τις μελλοντικές προκλήσεις, καθώς και την ανάγκη δημιουργίας αμοιβαία επωφελών ευκαιριών, η ΕΕ είναι έτοιμη να συνεργαστεί με το Μαρόκο για την προώθηση ασφαλών και αξιόπιστων ψηφιακών υποδομών, την ανάπτυξη της οικονομίας των δεδομένων και της τεχνητής νοημοσύνης στο Μαρόκο, ιδίως μέσω της ανάπτυξης προηγμένων υποδομών δεδομένων και υπολογιστικής και της δημιουργίας κόμβων ΤΝ και ψηφιακής καινοτομίας, και τη στήριξη της ανάπτυξης ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών και λύσεων ψηφιακών δημόσιων υποδομών που να είναι διαλειτουργικές με τα συστήματα των κρατών μελών της ΕΕ, σύμφωνα με τη διεθνή ψηφιακή στρατηγική για την ΕΕ και τη στρατηγική «Ψηφιακό Μαρόκο 2030».
27. Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την ποιότητα της συνεργασίας με το Μαρόκο στον τομέα των μεταφορών. Η ΕΕ επικροτεί τον εποικοδομητικό διάλογο που πραγματοποιήθηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 2025 στο πλαίσιο της Κοινής Επιτροπής ΕΕ–Μαρόκου που συστάθηκε με την ευρωμεσογειακή συμφωνία αεροπορικών μεταφορών.

Πράσινη Εταιρική Σχέση και καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής

28. Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την εφαρμογή της Πράσινης Εταιρικής Σχέσης που συνήφθη με το Μαρόκο το 2022, η οποία πλαισιώνει τη συνεργασία στους τομείς του κλίματος, του περιβάλλοντος και της ενέργειας και προωθεί την πράσινη και τη γαλάζια οικονομία. Η ΕΕ τηρεί τη δέσμευσή της να συνεχίσει, μαζί με το Μαρόκο, να εφαρμόζει την εταιρική αυτή σχέση και να την εμβαθύνει, ιδίως μέσω της τακτικής διεξαγωγής διαλόγου σε κατάλληλο τεχνικό και πολιτικό επίπεδο, με σκοπό τη διευκόλυνση και την ενίσχυση της συνεργασίας στους τομείς αυτούς μακροπρόθεσμα.
29. Η ΕΕ υπογραμμίζει επίσης ότι η πλήρης επιτυχία της Πράσινης Εταιρικής Σχέσης εξαρτάται από την κινητοποίηση του ιδιωτικού τομέα, από την ύπαρξη κατάλληλου ρυθμιστικού πλαισίου, καθώς και από τη δράση των δημόσιων διοικήσεων. Η ΕΕ θεωρεί το Μαρόκο στρατηγικό εταίρο στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης, ιδίως στον τομέα των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ θα επιδιώξει να προωθήσει, από κοινού με το Μαρόκο, ένα επενδυτικό κλίμα που να χαρακτηρίζεται από σταθερότητα, προβλεψιμότητα και διαφάνεια, προκειμένου να διευκολυνθούν οι βιομηχανικές και τεχνολογικές συμπράξεις μεταξύ ευρωπαϊκών και μαροκινών εταιρειών, ιδίως στους τομείς των ασφαλών και βιώσιμων τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογιών παραγωγής υδρογόνου, των έξυπνων δικτύων, της αποθήκευσης ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης.
30. Στον τομέα της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, η ΕΕ προτίθεται να ενισχύσει τη συνεργασία της με το Μαρόκο εστιάζοντας στην ολοκληρωμένη και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων, στην καταπολέμηση της ξηρασίας και στη βελτίωση των συστημάτων παροχής πληροφοριών για το κλίμα και των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις τρέχουσες και μελλοντικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην ανθρώπινη υγεία. Η δέσμευση αυτή θα συνοδεύεται από την προώθηση βιώσιμων γεωργικών και δασοκομικών πρακτικών, λύσεων βασισμένων στη φύση και δράσεων υπέρ της βιοποικιλότητας, με στόχο τη συμβολή στην πρόληψη, τη μείωση και την αντιμετώπιση των κινδύνων για την υγεία που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, η ΕΕ επιθυμεί να εμβαθύνει τη συνεργασία στους τομείς της πράσινης και της γαλάζιας οικονομίας, μεταξύ άλλων στηρίζοντας την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας σε όλη την έκταση των αξιακών αλυσίδων. Η ΕΕ επικροτεί επίσης τις προσπάθειες του Μαρόκου για απανθρακοποίηση των βιομηχανιών του. Η ΕΕ θα επιδιώξει να εμβαθύνει τον διάλογο με το Μαρόκο σχετικά με τους μηχανισμούς τιμολόγησης του άνθρακα, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις διεθνείς μεταφορές. Η ΕΕ είναι επίσης έτοιμη να στηρίξει το Μαρόκο στην ανάπτυξη μέτρων για τη συμμετοχή του στις αγορές ανθρακούχων εκπομπών, μεταξύ άλλων μέσω της θέσπισης ενός συστήματος παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων και επαλήθευσης και της ανάπτυξης στρατηγικών που σχετίζονται με τις πορείες μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.
31. Η διμερής αυτή συνεργασία θα επιτρέψει στην ΕΕ να αναλαμβάνει δράσεις συνεπείς και πλήρως συμπληρωματικές προς τις διεθνείς διαδικασίες και θα ενισχύσει τις πολιτικές και τις στρατηγικές της, ιδίως την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας και τη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, η επιτυχία των οποίων εξαρτάται επίσης από τη στενή συνεργασία με ομοιούστες εταίρους, όπως το Μαρόκο.
32. Δέκα χρόνια μετά την έγκριση της συμφωνίας του Παρισιού, η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι αυτό το πολυμερές πλαίσιο έχει συμβάλει στο να στραφεί η παγκόσμια οικονομία προς μια βιώσιμη και ανθεκτική μετάβαση. Παρόλα αυτά, η παγκόσμια δράση για το κλίμα πρέπει να επιταχυνθεί. Οι φιλοδοξίες, ιδίως για τις χώρες με τις υψηλότερες εκπομπές, επιβάλλεται να ενταθούν. Η ΕΕ χαιρετίζει τη νέα εθνικά καθορισμένη συνεισφορά

(ΕΚΣ) 3.0 και τον πλέον φιλόδοξο στόχο σε σχέση με την προηγούμενη ΕΚΣ. Η ΕΕ είναι έτοιμη να στηρίξει το Μαρόκο κατά την εφαρμογή της δικής του ΕΚΣ 3.0. Η συνεργασία αυτή θα συμβάλει επίσης στη δημιουργία νέων οικονομικών ευκαιριών και ποιοτικών θέσεων εργασίας και για τις δύο πλευρές της Μεσογείου.

33. Η ΕΕ παραμένει πλήρως προσηλωμένη στην έγκριση και την εφαρμογή του φιλόδοξου και επιστημονικά τεκμηριωμένου πλαισίου του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΔΝΟ) για μηδενικές καθαρές εκπομπές. Η ΕΕ είναι έτοιμη να συνεργαστεί με το Μαρόκο κατά τρόπο εποικοδομητικό, ώστε να εδραιωθεί η πρόοδος που έχει σημειωθεί μέχρι στιγμής στο πλαίσιο αυτό και να συνεχιστούν οι συζητήσεις για τη συμφωνία εν ευθέτω χρόνω, υπό την αιγίδα του ΔΝΟ.
34. Η ορθή διαχείριση των θαλάσσιων φυσικών πόρων, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο βιώσιμης, διαφανούς και επιστημονικά τεκμηριωμένης διαχείρισης, εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα για την ΕΕ. Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την ποιότητα της αλιευτικής συνεργασίας με το Μαρόκο και επικροτεί τις εν εξελίξει προετοιμασίες για την επικείμενη έναρξη των διαπραγματεύσεων για μια νέα συμφωνία εταιρικής σχέσης στον τομέα της βιώσιμης αλιείας.

Προσέγγιση των λαών, νεολαία, έρευνα, καινοτομία, εκπαίδευση και πολιτισμός

35. Η ΕΕ εκφράζει την πρόθεσή της για περαιτέρω εμβάθυνση των ισχυρών ιστορικών δεσμών μεταξύ της ΕΕ και του Μαρόκου, ιδίως στους τομείς του πολιτισμού, της νεολαίας, της εκπαίδευσης, της έρευνας και της καινοτομίας, μεταξύ άλλων σε σχέση με το νέο Σύμφωνο για τη Μεσόγειο.
36. Η ΕΕ θα συνεχίσει τις προσπάθειές της για τη σύνδεση του Μαρόκου με κοινοτικά προγράμματα και κοινοτικές πρωτοβουλίες. Η ΕΕ συγχαίρει το Μαρόκο για την ενεργό συμμετοχή του στη διεθνή διάσταση του προγράμματος Erasmus+, το οποίο στηρίζει τη συνεργασία μεταξύ των πανεπιστημίων, των κέντρων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και των οργανώσεων νεολαίας στο Μαρόκο και στην Ευρώπη, καθώς και την κινητικότητα των φοιτητών, των εκπαιδευτικών και των νέων. Η ΕΕ ενθαρρύνει την ενίσχυση της συμμετοχής των ιδρυμάτων του Μαρόκου στον σχεδιασμό των έργων, σύμφωνα με τους εθνικούς του στόχους.
37. Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την ολοκλήρωση, στις 8 Σεπτεμβρίου 2025, των διαπραγματεύσεων σχετικά με την ενισχυμένη συμμετοχή του Μαρόκου στο πρόγραμμα «Εταιρική σχέση στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας στην περιοχή της Μεσογείου» (PRIMA) για την περίοδο 2025-2027. Η ΕΕ θεωρεί ότι το βήμα αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό για την ενίσχυση της επιστημονικής συνεργασίας μεταξύ του Μαρόκου και της ΕΕ και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, της καινοτομίας και της περιφερειακής σταθερότητας μέσω της επιστημονικής διπλωματίας, της κοινής έρευνας και της ολοκληρωμένης διαχείρισης των πόρων.
38. Η ΕΕ συγχαίρει το Μαρόκο για την πολύ σημαντική συμμετοχή του στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και ενθαρρύνει την ενίσχυση της συμμετοχής ερευνητικών φορέων, πανεπιστημίων και επιχειρήσεων στα επόμενα προγράμματα εργασίας του 2026-2027. Εφόσον το επιτρέψουν οι συνθήκες, η ΕΕ δεν αποκλείει τη δυνατότητα επανέναρξης και ολοκλήρωσης των διαπραγματεύσεων για τη σύνδεση με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».

39. Ο πολιτισμός, ως παγκόσμιο δημόσιο αγαθό, αποτελεί βασικό πυλώνα της εταιρικής σχέσης ΕΕ–Μαρόκου και συνάδει πλήρως με τη φιλοδοξία του Συμφώνου για τη Μεσόγειο. Η ΕΕ επαναβεβαιώνει τη δέσμευσή της για την προώθηση κοινών αξιών βασισμένων στον σεβασμό της διαφορετικότητας, της πολιτιστικής ελευθερίας, του διαλόγου και της αλληλεπίδρασης, με σκοπό την ενίσχυση της αμοιβαίας κατανόησης και την οικοδόμηση με το Μαρόκο ενός δυναμικού, ανοικτού και καινοτόμου μεσογειακού πολιτιστικού χώρου. Μέσω της πολιτιστικής συνεργασίας, μεταξύ άλλων της προστασίας και της ενίσχυσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, η ΕΕ αποσκοπεί στην προώθηση της συνοχής μεταξύ των κοινωνιών, στην ενθάρρυνση των νέων και της κοινωνίας των πολιτών και στη δημιουργία σταθερών δεσμών.

Κινητικότητα και μετανάστευση

40. Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι αποδίδει μεγάλη σημασία στη συνεργασία με το Μαρόκο για τη διαχείριση και τη διακυβέρνηση της μετανάστευσης, στο πλαίσιο μιας συνολικής, ισορροπημένης και αμοιβαία επωφελούς προσέγγισης, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κεκτημένο και τις κοινές αρχές της εταιρικής σχέσης, καθώς και σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητες της ΕΕ και των κρατών μελών της. Η ΕΕ υπογραμμίζει τη σημασία που έχει η δέσμευση του Μαρόκου στον τομέα της διαχείρισης και της διακυβέρνησης της μετανάστευσης και επιβεβαιώνει εκ νέου την αποφασιστικότητά της να ενισχύσει τη συνεργασία της με το Βασίλειο στο πλαίσιο μιας συνολικής προσέγγισης για τη μετανάστευση και την κινητικότητα. Η ΕΕ ενθαρρύνει την επανέναρξη τακτικού, ειλικρινούς και ανοικτού διαλόγου υψηλού επιπέδου, μεταξύ άλλων για την από κοινού αντιμετώπιση πολύπλοκων ζητημάτων.
41. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η συνεργασία με το Μαρόκο στον τομέα της μετανάστευσης παρέχει ένα στέρεο πλαίσιο και ενθαρρύνει το Μαρόκο να επιτείνει τη συνεργασία αυτή επί τη βάση των θετικών και αμοιβαία επωφελών εμπειριών που έχουν ήδη αποκτηθεί. Ως εκ τούτου, η ΕΕ τονίζει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί χάρη στην από κοινού ενίσχυση των προσπαθειών για την πρόληψη της αντικανονικής μετανάστευσης, ιδίως με την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων και την εξάρθρωση των δικτύων, καθώς και χάρη στη δημιουργία οδών νόμιμης μετανάστευσης και κυκλικής κινητικότητας σύμφωνα με τις εθνικές αρμοδιότητες.
42. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι η πρόληψη και η καταπολέμηση της αντικανονικής μετανάστευσης, η ασφάλεια και η διαχείριση των συνόρων, η συνεργασία σε επίπεδο επιστροφών και επανεισδοχών, η παράνομη εμπορία ανθρώπων και η λαθραία διακίνηση μεταναστών, καθώς και η προστασία των θιγόμενων προσώπων, μεταξύ άλλων μέσω της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης όσον αφορά τους κινδύνους, παραμένουν κοινές και βασικές προτεραιότητες και ευθύνες. Η ΕΕ επαναβεβαιώνει επίσης τη δέσμευσή της να στηρίζει την εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής του Μαρόκου για τη μετανάστευση και το άσυλο και παρακολουθεί με ενδιαφέρον τις εξελίξεις όσον αφορά τη θέσπιση των νόμων για τη μετανάστευση και το άσυλο που προβλέπονται στο πλαίσιο αυτό.
43. Η ΕΕ επικεντρώνεται στη νόμιμη κινητικότητα στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης για την προσέλκυση ταλέντων, ιδίως όσον αφορά τους επαγγελματίες που εργάζονται σε τομείς που παρουσιάζουν ελλείψεις, και στη δημιουργία οδών κανονικής μετανάστευσης, σύμφωνα με τις εθνικές αρμοδιότητες. Η ΕΕ αναγνωρίζει τη σημασία των προγραμμάτων κυκλικής μετανάστευσης, ιδίως για τους σπουδαστές, τους ενεργούς νέους και τους εθελοντές νεαρής ηλικίας, και δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε προφίλ που εξειδικεύονται σε κλάδους του ψηφιακού και του τεχνολογικού τομέα, μεταξύ άλλων μέσω προγραμμάτων ανταλλαγής μεταξύ

πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων και εταιρειών τεχνολογίας. Η ΕΕ τονίζει τη σημασία που έχουν η προώθηση πρακτικών δίκαιης πρόσληψης και η ενίσχυση των μηχανισμών ενημέρωσης και καθοδήγησης των εργαζόμενων μεταναστών πριν από την αναχώρησή τους, ώστε να διασφαλιστεί η ασφαλής και επιτυχής κινητικότητα, σύμφωνα με τις εθνικές αρμοδιότητες.

44. Η ΕΕ υπενθυμίζει την υποχρέωση των κρατών να επανεισδέχονται τους υπηκόους τους και επαναλαμβάνει την προθυμία της για ενίσχυση και εμπάθυνση της συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ταυτοποίηση, την επιστροφή και την επανεισδοχή, συμπληρωματικά προς τη διμερή συνεργασία μεταξύ του Μαρόκου και των κρατών μελών της ΕΕ.
45. Η ΕΕ υπογραμμίζει επίσης τη σημασία ενίσχυσης της συνεργασίας με τους οργανισμούς της ΕΕ στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου.

Ασφάλεια, συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης, πρόληψη του βίαιου εξτρεμισμού και καταπολέμηση της τρομοκρατίας

46. Στον τομέα της ασφάλειας η ΕΕ και το Μαρόκο αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις, οι οποίες απαιτούν ανανεωμένη κοινή δέσμευση και συντονισμένες δράσεις, με πλήρη σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών αρχών που κατοχυρώνονται στο διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του ανθρωπιστικού δικαίου.
47. Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τον πρώτο διάλογο υψηλού επιπέδου για την ασφάλεια, ο οποίος διεξήχθη στις 8 Μαΐου 2024 στο Ραμπάτ και αποτελεί σημαντικό βήμα για την ενίσχυση της συνεργασίας ΕΕ–Μαρόκου με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων για θέματα ασφάλειας κοινού ενδιαφέροντος, ενώ παράλληλα υπογραμμίζει ότι θα ήταν επωφελής η διεξαγωγή τέτοιων διαλόγων σε τακτική βάση.
48. Η ΕΕ εκφράζει επίσης το ενδιαφέρον της για την ενίσχυση της συνεργασίας ΕΕ–Μαρόκου όσον αφορά την προώθηση του ελέγχου των εξοπλισμών, της μη διάδοσης και του αφοπλισμού, καθώς και τη διευκόλυνση των διαπεριφερειακών ανταλλαγών μεταξύ της ΕΕ, της περιοχής της Νότιας Μεσογείου και της αφρικανικής ηπείρου σχετικά με τη μη διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής και τον έλεγχο των εξαγωγών.
49. Η ΕΕ προωθεί μια προσέγγιση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας η οποία βασίζεται στην ποινική δικαιοσύνη και σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου. Η ΕΕ χαιρετίζει τη δέσμευση του Μαρόκου για καταπολέμηση της τρομοκρατίας και τη συμμετοχή και τη συνεργασία Μαροκινών εμπειρογνομόνων στα προγράμματα της ΕΕ, μέσω των οποίων ενισχύεται η ανταλλαγή στοιχείων μεταξύ της Ένωσης και των εταίρων της για τα θέματα αυτά. Η ΕΕ ελπίζει ότι η συνεργασία αυτή θα συνεχιστεί και θα ενισχυθεί στο μέλλον. Η ΕΕ εκφράζει επίσης την ικανοποίησή της για την πολύτιμη συμβολή του Μαρόκου στις διεθνείς προσπάθειες για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, ιδίως στο πλαίσιο του παγκόσμιου φόρουμ κατά της τρομοκρατίας και των συνδεδεμένων με αυτό οργανισμών, συμπεριλαμβανομένης της ενεργού συνεργασίας του Μαρόκου με το Διεθνές Ινστιτούτο για τη Δικαιοσύνη και το Κράτος Δικαίου και της στήριξης που προσφέρει σε αυτό. Η ΕΕ εκφράζει ειδικότερα την επιθυμία να μην περιορίζεται η στήριξη του Μαρόκου προς τα εργαστήρια μόνο στη συμμετοχή του σε αυτά, αλλά να περιλαμβάνει και την παροχή εκπαίδευσης με στόχο να διαδοθούν η εμπειρία του και οι εξειδικευμένες γνώσεις του στο πλαίσιο μιας προσέγγισης Νότου-Νότου.

50. Η ΕΕ υπογραμμίζει τη σημασία της ριζοσπαστικοποίησης, του βίαιου εξτρεμισμού, της αποριζοσπαστικοποίησης, της αναμόρφωσης και της κοινωνικής επανένταξης. Η ΕΕ επικροτεί τις προσπάθειες του Μαρόκου για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης και του βίαιου εξτρεμισμού με τους εξειδικευμένους οργανισμούς του, καθώς και τη συνεργασία με τον κόμβο γνώσης της ΕΕ για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης. Η ΕΕ ελπίζει να εμβαθύνει και να διευρύνει τη συνεργασία αυτή με περισσότερους οργανισμούς του Μαρόκου στο πλαίσιο των διαφόρων θεματικών ομάδων του κόμβου γνώσης.
51. Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τα συμπεράσματα της πρωτοβουλίας Edu4PCVE, της οποίας ηγείται από κοινού με το Μαρόκο στο πλαίσιο του παγκόσμιου φόρουμ κατά της τρομοκρατίας. Η εκπαίδευση συνιστά βασικό εργαλείο για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού που οδηγεί στην τρομοκρατία. Η ΕΕ προσβλέπει στην επόμενη φάση εφαρμογής και καλεί το Μαρόκο να συνεργαστεί με την ΕΕ επί τούτω.
52. Η ΕΕ θα ήθελε να υπενθυμίσει ότι η νομική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις προϋποθέτει υψηλή ασφάλεια δικαίου. Η ΕΕ ενθαρρύνει το Μαρόκο να συμμετάσχει στα πολυμερή διεθνή πλαίσια που έχουν θεσπιστεί στον τομέα της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, ιδίως σε αυτό που έχει αναπτύξει το Συμβούλιο της Ευρώπης.
53. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι κοινές προκλήσεις, και στο πλαίσιο της ανάπτυξης της στρατηγικής εταιρικής σχέσης με το Μαρόκο, η ΕΕ στηρίζει την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας με τους οργανισμούς και τα όργανα της ΕΕ σε επιχειρησιακό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ θεωρεί απαραίτητο να ενισχυθούν η δικαστική συνεργασία με τους οργανισμούς και τα όργανα της ΕΕ σε επιχειρησιακό επίπεδο, ιδίως μέσω μιας διεθνούς συμφωνίας για τη δικαστική συνεργασία με την Eurojust και μιας συμφωνίας συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, καθώς και η συνεργασία για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, μεταξύ άλλων της δέσμευσης και της δήμευσης προϊόντων και οργάνων εγκλήματος. Η ΕΕ επιβεβαιώνει τη διάθεσή της να εντείνει την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο στους τομείς της δικαστικής συνεργασίας, της δικαιοσύνης και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η ΕΕ παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και τις μεταρρυθμίσεις του νομοθετικού πλαισίου του Μαρόκου, με τις οποίες αναμένεται να ενισχυθούν η επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα σε επίπεδο αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής και δικαστικής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης και δήμευσης προϊόντων και οργάνων εγκλήματος, καθώς και η εφαρμογή των σχετικών διεθνών συμφωνιών.
54. Η ΕΕ τονίζει επίσης τη σημασία που έχει για την αστυνομική συνεργασία ο ενισχυμένος διάλογος, ιδίως στο πλαίσιο της ενισχυμένης καταπολέμησης του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, με παράλληλο σεβασμό των νομικών και θεσμικών πλαισίων όλων των μερών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ ενθαρρύνει τις αρχές να ξεκινήσουν διάλογο με την Ευρώπη, με στόχο τη διερεύνηση πιθανών μορφών συνεργασίας, καθώς και να εντείνουν τη συνεργασία τους με τον ΕΑΑ και τον Οργανισμό της ΕΕ για τα Ναρκωτικά στο πλαίσιο του έργου EU4Monitoring Drugs.

Συμπέρασμα

55. Η ΕΕ επιβεβαιώνει εκ νέου το θεμελιώδες συμφέρον της να προωθήσει μια συνολική, φιλόδοξη, βιώσιμη και αμοιβαίως επωφελή εταιρική σχέση με το Μαρόκο, καθώς και τη δέσμευσή της να συνδιαλέγεται τακτικά με τις μαροκινές αρχές με στόχο τη διευθέτηση ζητημάτων που είναι στρατηγικής σημασίας και για τα δύο μέρη.
56. Το Συμβούλιο Σύνδεσης αποτελεί ευκαιρία να επικεντρωθεί η προσοχή στο μέλλον της εταιρικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και του Μαρόκου, εστιάζοντας στους κύριους τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος για τα επόμενα έτη. Σε διμερές επίπεδο, η ΕΕ προτίθεται να αναδείξει βασικά ζητήματα, όπως η μετανάστευση, οι επιστροφές, η αστυνομική και δικαστική συνεργασία, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα, η εκπαίδευση και η έρευνα, η κατάρτιση, η απασχόληση —ιδίως των νέων— και η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην προώθηση των επενδύσεων, στις ενεργειακές προκλήσεις και διασυνδέσεις, στο επιχειρηματικό κλίμα, στη στήριξη των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και ΜμΕ, καθώς και στην προώθηση ασφαλών και αξιόπιστων ψηφιακών υποδομών. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ επιθυμεί ειδικότερα να ενισχύσει τη συνεργασία στους τομείς της ενεργειακής μετάβασης και της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής.
57. Η εταιρική σχέση πρέπει επίσης να συμβάλει στην προώθηση μιας διεθνούς τάξης που σέβεται το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ θα παραμείνει δεσμευμένη στο πλευρό του Μαρόκου προκειμένου να αξιοποιηθεί στο έπακρο η γεωγραφική και ανθρώπινη εγγύτητα που συνδέει τα δύο μέρη.
-